نگاه

نام زهرا(س) رمز پیروزی در دفاع مقدس

نفیسه کیا شمشکی*

درحالی‌که به‌تازگی میلاد باسعادت حضرت زهرا(س) را پشت سر گذاشته‌ایم، نگاهی به دلدادگی و توسل رزمندگان و ملت ایران به ساحت حضرت زهرا(س) در دفاع مقدس می‌اندازیم.

نام حضرت زهرا(س) در هشت سال دفاع مقدس، ورد کلام شیرمردانی بود که بسیاری از عملیات‌های هجومی خود به قلب دشمن را با رمز یا زهرا(س) به انجام می‌رساندند و میادین مین و سیم خاردارها و توپ‌های فرانسوی و دوشیکاهای دشمن را در هم می‌شکستند و خطوط مستحکم بعثی‌ها را به تصرف خود درمی‌آوردند.

درواقع انقلاب اسلامی با تأسی به وجود اطهر صدیقه کبری، حضرت زهرا(س) بر طاغوت زمان پیروز شد و در هشت سال دفاع مقدس نیز، توسل به ساحت حضرت زهرا(س) در میان دیگر معصومین(ع) ملموس‌تر بود. رزمندگان در ۱۲ عملیات با رمز یا زهرا و با شعار می‌رویم تا انتقام سیلی زهرا(س) بگیریم، به دشمن یورش بردند و داشته‌های مادی متجاوزان را به سخره گرفتند.

از جمله عملیات بزرگی که با رمز یا فاطمه زهرا(س) انجام گرفت می‌توان به عملیات فتح‌المبین اشاره کرد که از آن به عنوان اولین پیروزی بزرگ رزمندگان نام برده می‌شود. پس از تجاوز ناجوانمردانه دشمن به کشورمان در ۳۱ شهریورماه ۱۳۵۹، تا زمانی که عملیات فتح‌المبین در نوروز سال ۶۱ انجام گرفت، تقریباً پیروزی بزرگی نصیب کشورمان نشده بود، اما به یکباره عملیات فتح‌المبین باعث آزادسازی ۲۵۰۰ کیلومتر از سرزمین‌های شمال خوزستان شد و اولین نشانه‌های ضعف و شکست قطعی را در جبهه دشمن بروز داد. سپس عملیات والفجر۵، والفجر۶، عملیات آبی-خاکی بدر و عملیات والفجر۸ که یکی از بزرگ‌ترین عملیات‌های دفاع مقدس بود، با رمز حضرت زهرا(س) انجام گرفتند. عملیات والفجر۸ زمستان سال ۶۴ با رمز مبارک یا زهرا(س) یکی دیگر از عملیات‌های بزرگ و موفق کشورمان بود که پس از ناکامی در عملیاتی چون والفجرمقدماتی و والفجریک و نرسیدن به تمامی اهداف عملیاتی چون خیبر و بدر، پیروزی بزرگی را نصیب جبهه خودی کرد و باعث فتح شبه‌جزیره فاو و قطع دسترسی دشمن به آب‌های آزاد خلیج فارس شد.

در کنار عملیات دفاع مقدس، توسل به حضرت زهرا(س) در نزد بسیاری از رزمندگان دوران دفاع مقدس نیز دیده می‌شد. وجود گردان یا زهرا(س) در لشکر ۱۴ امام حسین(ع) به‌وضوح مؤید آن است که رزمندگان چه ارادتی به ساحت حضرت زهرا(س) داشتند. زهرا(س) همان کسی است که اولین و قاطع‌ترین دفاع را از امام زمانش به انجام رساند و رسم ارادت و دلدادگی به ولی زمان را در تاریخ اسلام و تشیع به یادگار گذاشت. زهرا، الگویی از یک زن کامل را ارائه می‌دهد و از همین روست که بسیج جامعه زنان در راستای زنده نگه داشتن ویژگی‌های یک زن مؤمن و انقلابی، بهترین الگو را بیان ویژگی‌های بی‌بی دو عالم حضرت زهرا(س) می‌داند و برای ترویج هرچه بیشتر آن در تلاش است.

***مسئول بسیج جامعه زنان ناحیه حبیب‌بن مظاهر**

تأملی در مفهوم و فلسفه شهادت از نگاه اسلام

شهادت عالی‌ترین درجه شناخت حق از باطل

دکتر حامد برآبادی*

هر انسان دردمند و بیداری در هر زمان و جامعه‌ای، در پی شناخت حق و باطل است تا بتواند راه حق را برگزیند و به سعادت و رستگاری نایل آید. بسیاری از افراد در زندگی خود معیار ندارند و اگر هم دارند معیار صحیحی ندارند؛ این یکی از گرفتاری‌های امروز مردم است که گرفتار نداشتن معیار و میزان هستند تا خودشان را بسنجند و ببینند در مسیر هستند یا خیر. امام خمینی(ره) فرمودند: «اگر تمام انبیای عظام جمع بشوند در یک شهری و در یک کشوری، هیچ‌گاه با هم اختلاف نمی‌کنند.» علت اینکه ما در مبانی و اصول اختلاف پیدا می‌کنیم، این است که مبنا و معیار صحیحی برای حق، انتخاب نکرده‌ایم.

چه چیز را می‌توان مصداق‌های «حق» قرار داد و در نقطه مقابل آن، مصداق «باطل» کدام است؟ چگونه و با چه معیارهایی می‌توانیم آنها را بشناسیم؟ اینها پرسش‌هایی هستند که در طول تاریخ برای انسان دردمند و آگاه مطرح بوده است زیرا بر اساس پاسخ به این پرسش‌ها راه و روش زندگی خود را انتخاب می‌کند. مهم آن راهی است که انسان برگزیند تا منطبق بر حق و عدالت باشد و سعادت و رستگاری او را تضمین کند. پس ابتدا باید حق و باطل و معیارهای این دو را شناخت تا اهل حق و باطل را از هم تمییز داد.

امیرالمؤمنین(ع) در رابطه با شناخت حق از باطل می‌فرمایند: «إِنَّ الْحَقَّ وَالْباطِلَ لا یعْرَفانِ بِأَقْدارِ الرِّجالِ، اعْرِفِ الْحَقَّ تَعْرِفْ أَهْلَهُ وَاعْرِفِ الْباطِلَ تَعْرِفْ أَهْلَـهُ»؛ حق و باطل را با میزان قدر و شخصیت افراد نمی‌شود شناخت. این صحیح نیست که انسان اول شخصیت‌هایی را مقیاس قرار دهد و بعد حق و باطل را با این مقیاس‌ها سنجش کند. شهید مطهری در توضیح این سخن می‌فرمایند: «در این جا حضرت علی(ع) معیار حقیقت را خود حقیقت قرار داده است و درواقع این یک بینش مخصوص و اهمیت دادن به اصول است نه به افراد و اشخاص.»

در طول تاریخ موقعیت‌هایی برای انسان حقیقت‌طلب پیش آمده است که برای تحقق حق و پیروزی حق بر باطل و احیا و زنده نگه‌داشتن حق جان خود را در این راه نثار نموده است. در میان انسان‌ها همواره کسانی پیدا شده‌اند که اهل فساد و ظلم و اصطلاحاً پیرو باطل هستند. انسان‌هایی که به اسارت هوای نفسانی درآمده‌اند، پذیرش حق برایشان سنگین است، اما انسان‌هایی که خود را از اسارت نفس رها کرده‌اند اینگونه نیستند. از آنجا که دفاع و مبارزه با ظلم یک اصل پذیرفته شده است، کسانی که در این راه گام می‌گذارند از بالاترین ارزش‌ها برخوردارند. قرآن کریم می‌فرماید: «وَلَـوْلَا دَفْعُ اللهِ النَّـاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الأَرْضُ»؛ و اگر خدا برخی مردم را در مقابل بعضی دیگر برنمی‌انگیخت فساد روی زمین را فرا می‌گرفت.

امام حسین(ع) در چنین موقعیتی می‌فرمایند: «چقدر مرگ در راه رسیدن به عزّت و احیای حق آسان و راحت است.»

آری شهید کسی است که پس از شناخت صحیح حق در بالاترین درجه انسانی حاضر می‌شود تا در این راه جانش را با خدای خود معامله کند. خداوند تبارک و تعالی در قرآن کریم می‌فرماید: «إِنَّ اللهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُم بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنجِيلِ وَالْقُرْآنِ»؛ خداوند جان‌ها و اموال مؤمنانی را که در راه خدا جهاد می‌کنند به بهای بهشت خریدار است. این وعده‌ای است که خداوند در تورات، انجیل و قرآن به پیامبرانش فرموده است؛ از این رو بالاترین مقام شهید این است که از بندگان اختصاصی خداوند بوده و حضرت حق او را برای خود می‌خواهد.

ویژگی‌های شهید

شهید و شهادت در لغت به معنای شهود یا حضور است و شاهد و شهید یعنی حاضر و جمع آن شهدا است. شهید داری چهار ویژگی ممتاز است:

ویژگی اول: شهادت قدم نهادن در راه خداست. قرآن کریم در آیه ۱۶۹ سوره مبارکه آل عمران می‌فرماید: «وَلا تَحسَبَنَّ الَّذينَ قُتِلوا فی سَبیلِ اللهِ أَمواتًا بَل أَحیاءٌ عِندَ رَبِّهِم یُرزَقونَ»؛ شهید کسی است که در راه ارزش‌های الهی و جهاد فی سبیل الله جان خود را با خدای خود معامله می‌کند. مسئله فی سبیل الله بودن مهم‌ترین شاخصه‌ای است که شهادت را از سایر مرگ‌ها متمایز می‌کند و قرآن کریم بارها این ویژگی را برای شهادت متذکر شده است. از جمله در آیه ۱۹۰ سوره مبارکه بقره: «وقاتلو فی سبیل الله..»، آیه ۹ سوره مبارکه توبه: «الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ أَعْظَمُ دَرَجَةً عِندَ اللهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ» و بسیاری از آیات دیگر قرآن که به این موضوع اشاره دارند.

ویژگی دوم: شهید با آگاهی و شناخت راه حق، مسیر شهادت را برگزیده است. برخلاف سایر مرگ‌ها که در پایان زندگی این مرگ است که به سراغ انسان می‌آید، شهادت مرگی است که انسان خود به سمت آن می‌رود و نسبت به مسیری که در آن گام می‌نهد آگاه است و اینگونه به خون خود ارزش و ابدیت می‌دهد. این ویژگی شهدا در کلام مقام معظم رهبری اینگونه بیان شده است که «شهدا همچون ستارگانی هستند که می‌توانند عالمی را روشن کنند.» زیرا شهید خود در راه حق به آگاهی و شناخت رسیده است و قدم نهادن در راه او می‌تواند انسان جویای حق را به شناخت آن برساند.

ویژگی سوم: شهید این راه را با اختیار خود برگزیده که نشان از داشتن روحی بزرگ و توانمند برای رشادت و شهادت است. این انتخاب بر اساس شناخت و آگاهی او نسبت به زندگی و مرگ است و اصولاً اگر انتخاب بدون اختیار باشد فاقد معنا و اعتبار است.

ویژگی چهارم: مرگ آگاهی از دیگر ویژگی‌های ممتاز شهید است. امیرمؤمنان(ع) می‌فرمایند: «دل‌هایتان را از دنیا بیرون کنید، پیش از آنکه بدن‌های شما را از آن بیرون ببرند.» آگاهی درست انسان از مرگ می‌تواند او را به شناخت صحیح حیات دنیوی برساند، زیرا که مرگ بخشی از مسیر زندگی انسان است و نقطه‌ای است که او را از جهان مادی به حیات اخروی منتقل می‌کند. از منظر حضرت علی(ع) بین مرگ آگاهی و معنای زندگی پیوندی است که سبب می‌شود انسان به درک صحیح از حیات خود برسد.

شهید، معیار حق

مقام شهید عالی‌ترین مقام انسانی است که در آن هیچ حائلی میان انسان و خدا وجود ندارد. درواقع شهادت اتصال به مقام ربوبی و لقای الهی و نهایت کمال انسان است. چه جایگاه و منزلگاهی از این بالاتر که عاشق را در جوار معشوق جای دهند و این، همان چیزی است که انسان در جست‌وجوی آن است. در فرهنگ اسلام و به‌خصوص تشیع، ارزشمندترین و گرانبهاترین اعمال، شهادت است.

شهید کسی است که با نثار جان خود، درخت اسلام را آبیاری کرده و فساد را ریشه‌کن می‌کند. همچون حسین بن علی(ع) که فرمود: «وَإِنَّما خَرَجْتُ لِطَلَبِ الإِصْلاح فی أُمَّةِ جَدِّی؛ من فقط برای اصلاح در امت جدم به پا خاستم.» حضرت امام خمینی(ره) حرکت در مسیر حق و شهادت را آزاد شدن روح از قید و بند دنیا می‌دانند: «ما برای چه نگرانی داشته باشیم؟ مایی که به تکلیف خودمان داریم عمل می‌کنیم؟ نگرانی آن باید داشته باشد که برخلاف مسیر حق است. آن باید نگرانی داشته باشد که چنانچه کشته بشود، به عقیده خودش این است که نابود شده است و به عقیده ما این است که به جهنم رفته است. ما چرا نگرانی داشته باشیم؟...»

و این چنین است که شهید، خود معیار شناخت حق می‌شود. آری شهید کسی است که قید و بندهای قفس دنیا را از روح بلند خود برداشته است و دیگر او را کاری با دلبستگی‌های آن نیست. شهید چشمه زلالی است که تشنگان عدالت از آن سیراب می‌شوند و آتش سوزانی است که ظالمان از آن هراسانند. از این رو شهید اسطوره، الگو و راهنمای آیندگان است و بشریت را به سوی حق و عدالت هدایت می‌کند.

شهید مرتضی آوینی شهید اهل قلم شهد شیرین شهادت را اینگونه برای ما ترسیم می‌کند: «پس اگر مقصد را نه اینجا در زیر این سقف‌های دلتنگ و در پس این پنجره‌های کوچک که به کوچه‌هایی بن‌بست باز می‌شوند نمی‌توان جست، بهتر آنکه پرنده روح، دل در قفس نبندد. پس اگر مقصد پرواز است، قفس ویران بهتر. پرستویی که مقصد را در کوچ می‌بیند، از ویرانی لانه‌اش نمی‌هراسد.»

***عضو هیئت علمی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی**

گفت‌وگو

تصویری از بمباران شهر نهاوند

گفت‌وگوی «جوان» با محترم سلیمی باونی که هنگام جانبازی باردار بود

معجزه الهی را در سالم ماندن فرشته کوچکم دیدم

فریده موسوی

وقتی نام جبهه و جنگ و خصوصاً جانبازان دفاع مقدس به میان می‌آید، ناخودآگاه اذهان به سوی دلیرمردانی می‌رود که با جانفشانی‌شان، در هشت سال دفاع مقدس از کیان ایران اسلامی دفاع کردند، اما در میان خیل جانبازان، بوده و هستند شیرزنانی که بسیاری از آنها در شهرهای مرزی کشورمان حضور داشتند و با ماندن در مناطق جنگی و عملیاتی، بارها و بارها شاهد بمباران وحشیانه دشمن بودند اما هرگز عرصه را برای جولان دشمنان خالی نکردند. «محترم سلیمی» از شهر نهاوند، یکی از همین بانوان جانباز است که سال ۶۴ درحالی‌که فرزند ششم خود را باردار بود، خانه‌اش مورد بمباران وحشیانه دشمن قرار گرفت. گفت‌وگوی ما با این بانوی جانباز را پیش رو دارید.

خانم سلیمی خودتان را معرفی کنید؛ اهل کجایید و چند سال دارید؟

من زاده و بزرگ شده نهاوند هستم و سال ۱۳۳۰ در همین شهر به دنیا آمدم. سال ۶۴ در اوج جنگ خانه‌مان بمباران شد. من ۳۴ سال داشتم که جانباز شدم. آن زمان پنج فرزند داشتم و فرزند ششم را باردار بودم که حادثه بمباران پیش آمد.

> واقعاً وقتی می‌گویند خدا شیشه را در کنار سنگ سالم نگه می‌دارد، در موضوع نجات معجزه‌آسای دخترم مریم دیدم. در کمال تعجب به‌رغم شدت انفجار و آسیب‌هایی که به من وارد آمده بود، دخترم سالم به دنیا آمد. اسمش را مریم گذاشتیم و الان برای خودش خانمی شده است

از روز حادثه بگویید؛ چه اتفاقی افتاد؟

اوایل سال ۶۴ بود. من در خانه تنها بودم. شکر خدا بچه‌ها یا مدرسه بودند یا بیرون از خانه کاری داشتند. دور و بر ظهر داشتم ناهار درست می‌کردم که ناگهان صدای مهیبی شنیدم. تا آمدم به خودم بجنبم یک موشک به خانه‌مان برخورد کرد و دیگر چیزی نفهمیدم. چشم که باز کردم دیدم در بیمارستان هستم. البته من فقط می‌توانستم با یک چشم نگاه کنم.

چه اتفاقی برای چشمتان افتاده بود؟ مجروحیتتان چه بود؟

چشم راستم دیگر جایی را نمی‌دید. من که خبر نداشتم چه اتفاقی افتاده است، ولی دیگران می‌گفتند وقتی بمب به خانه‌مان فرود آمده، باعث شده بود شیشه‌های در و پنجره بشکنند و به سر و صورت و بدنم فرو بروند. گویی موج انفجار من را به جایی پرتاب کرده بود که پر از شیشه‌خرده بود. نیمی از صورتم پر از شیشه بود. من تنها ۳۴ سال داشتم و حالا باید چهره‌ام را پر از زخم‌هایی می‌دیدم که خیلی از این زخم‌ها، هرگز خوب نشدند و جایشان در صورتم باقی ماند. حتی دکترها می‌خواستند چشمم را تخلیه کنند که مقاومت کردم و با اصرار مانع این کار شدم. الان چشمم نمی‌بیند، اما شکر خدا لااقل تخلیه‌اش نکردند. بعد از مرخصی از بیمارستان، حداقل یک سال و چند ماه باید هر از گاهی به تهران می‌رفتم تا دکترها خرده‌شیشه‌ها را از بدنم خارج کنند. خیلی درد کشیدم و خیلی اذیت شدم.

سرنوشت فرزندی که باردار بودید چه شد؟

واقعاً وقتی می‌گویند خدا شیشه را در کنار سنگ سالم نگه می‌دارد، در موضوع نجات معجزه‌آسای دخترم مریم دیدم. در کمال تعجب به‌رغم شدت انفجار و آسیب‌هایی که به من وارد آمده بود، دخترم سالم به دنیا آمد. اسمش را مریم گذاشتیم و الان برای خودش خانمی شده است. ازدواج کرده و صاحب چند فرزند است.

نهاوند به دلیل نزدیکی به استان‌های مرزی خیلی بمباران می‌شد؛ چرا مردم شهر را ترک نمی‌کردند؟

آن زمان همه تنها به فکر پیروزی در برابر دشمن و سربلندی کشور بودند. زن و مرد کنار هم مقاومت می‌کردند و ما فکر می‌کردیم خالی کردن شهرمان و رفتن به شهرهای بزرگ، باعث جری شدن دشمن می‌شود. ما نمی‌خواستیم باری به دوش کشور بگذاریم و همینطور عرصه را برای دشمن خالی کنیم. برای همین در شهرهایمان می‌ماندیم و همین ماندن به نوعی مقاومت و رزم ما محسوب می‌شد.

سخن پایانی.

بعد از بمباران وقتی که در بیمارستان به هوش آمدم، تنها چیزی که نگرانش بودم، سرنوشت فرزندم بود. گفتند او سالم است اما تا لحظه‌ای که به دنیا بیاید، نگران بودم مبادا موج انفجار بلایی سر نوزاد آورده باشد. شکر خدا فرزندم سالم به دنیا آمد و من بعد از سال‌ها درد کشیدن و سختی دیدن، اکنون ثمره صبرم را در زندگی آرام و بی‌دغدغه‌ام می‌بینم. درواقع رزمندگان و خانواده‌هایشان و در کل همه مردم ایران در آن هشت سال، سختی کشیدند تا بعد از دفاع مقدس، سال‌های سال کشور ما از هجوم بیگانگان بیمه بشود و اکنون که در آرامش زندگی می‌کنیم، ثمره همان خون‌هایی است که برای حفظ این کشور ریخته شده است.

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۵۸۷۸

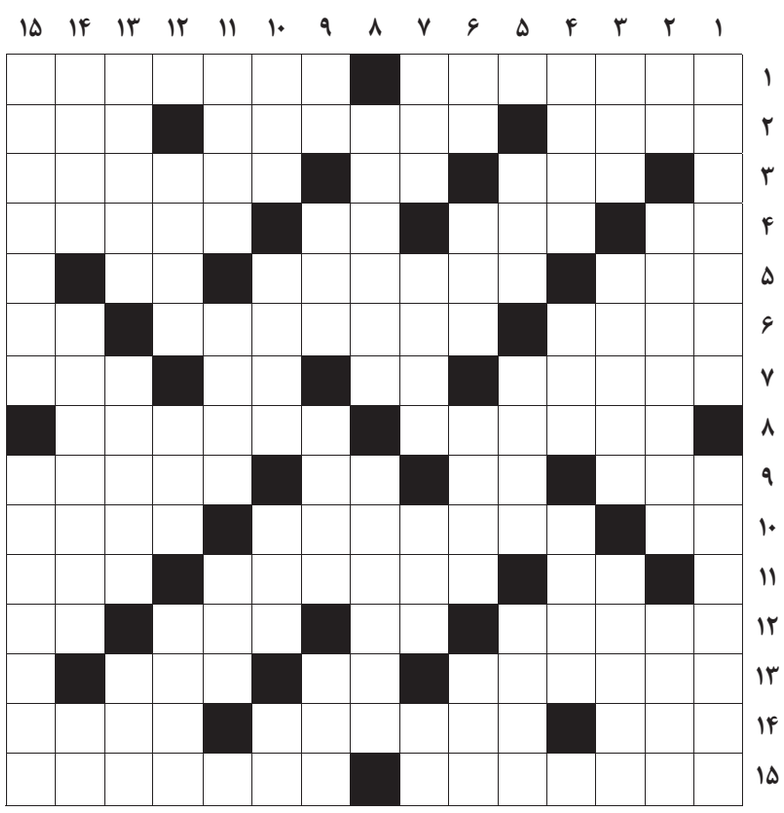

از راست به چپ

■۱-از جزایر راهبردی و مهم ایران-کنایه از کار سخت و غیر ممکن ■۲-امتیاز ورزشی-شیشه-اسب چاپار ■۳-غلط گیر اداری-فرمانده بدن-خداوندگار عشق و عرفان ■۴-سایه-مزه اخمو-یازده-ادام ...، پدر علم اقتصاد ■۵-صدای عدالت-راه بندان-اسب تبریزی ■۶-پهلوانان-لقب اسفندیار شاهنامه-زیرخاک دفن کردن ■۷-نوعی ابر-لخت-ضمیر مخاطب-در غربت می زنند ■۸-مشهور-سبز کمرنگ ■۹-نوع سیبش شیرینی خوشمزه ای است-شامه نواز-آش-اسب تندرو ■۱۰-بدی-برج معروف شهر دامغان-از اعضای داخلی بدن ■۱۱-اجاق گاز-ظرف چایخوری-قدرت و توان ■۱۲-پی در پی و پشت سر هم-خط کش مهندسی-هواپیمای جنگی روس-رود فرانسوی ■۱۳-پایتخت تایلند-آسیب-نوعی پارچه لطیف ■۱۴-نظرات-شرمنده و خجل-حنا ■۱۵-قطعی برای سکه-شهری در استان فارس

از بالا به پایین

■۱-زائده‌ای در روده که گاهی چرکین و دردناک می شود-حامی و طرفدار ■۲-می کشند و پی به مطلبی می برند-مزرعه برنج-ادویه تند ■۳-چاه جهنم-شهر آورد-از اسامی پسران ■۴-پول آذربایجان و ترکمنستان-نام مقامی از دوازده مقام موسیقی-رنجر ■۵-قطعه زمین کوچک کشاورزی-وسیله تمیز کردن لوله تفنگ-صدای گرگ ■۶-پسوند شباهت-جرقه آتش-نویسنده فرانسوی صاحب اثر «نانا»-کرایه خانه ■۷-آدم سختگیر و جدی-جنگ و نبرد-واحد کله پاچه-مروارید ■۸-ماده اصلی مداد-از نخست وزیران شاه ■۹-ضمیر انگلیسی-خرس آذری-ضد حمله-کتف ■۱۰-گوسفند عربی-همسر کنت-اهلی و دست آموز-حرف انتخاب ■۱۱-هواها-کاپیتان پیشین آاس رم ایتالیا-خوب و حسن ■۱۲-زبان-مزاحم اینترنتی-روان کننده کارکرد ماشین آلات ■۱۳-روز رستاخیز-از فرشتگان مغضوب الهی-جای دورافتاده ■۱۴-خالق ارژنگ-شاعر می گوید چشم او را یا قیامت پر کند یا خاک گور-بوی رطوبت ■۱۵-ورم التهابی مفاصل-از شهرهای استان خراسان رضوی

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

			۳	۶	۱		۵	
							۱	۸
	۹	۴						
			۵	۸				
۹	۲							
						۷	۳	۲
	۴	۳	۹					
			۲	۵				
		۶	۱			۳		

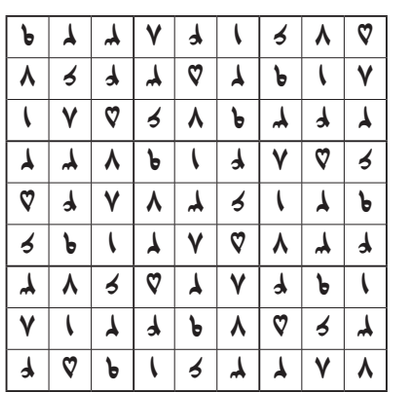

جدول کلمات متقاطع
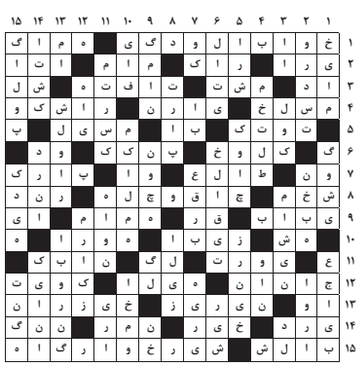
پاسخ جدول شماره ۵۸۷۷